

T.B.M.M.**TUTANAK DERGİSİ****43 üncü Birleşim****26 Aralık 2005 Pazartesi**

1.- 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/1119) (S. Sayısı:1028) (Devam)

2.- 2004 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Dairelerin Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 2004 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/1084, 3/907) (S. Sayısı: 1029) (Devam)

3.- 2004 Malî Yılı Katma Bütçeye Dahil İdarelerin Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 2004 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/1085, 3/908) (S. Sayısı: 1030) (Devam)

BAŞKAN - .....

20 nci maddeyi okutuyorum:

.....

BAŞKAN - Madde üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ve şahsı adına söz isteyen Akif Hamzaçebi... (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Hamzaçebi, Gruplar adına başka söz talebi de olmadığı için, süreniz 15 dakika; buyurun.

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, işsizlik oranları konusunda çok kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum müsaadenizle.

Birkaç madde önce söz alan İktidar Partisinden bir arkadaşımız, Sosyal Sigortalar Kurumunun kayıtlarına dayanarak, 2005 yılında 700 000 yeni kişinin sigortalı olduğunu, kayıtdışı istihdam edilenlerle birlikte, bu sayının 1 000 000 kişiyi aştığını söylemiştir ve işsizlik konusunda, 2005 yılında hükümetin önemli bir mesafe kat ettiğini, bu cümleleriyle ifade etmiştir.

Değerli arkadaşlar, her şeyden önce şunu ifade edeyim ki, işsizlik rakamları, Sosyal Sigortalar Kurumunda yeni işe giren kişilerin sayılarıyla değil, Türkiye İstatistik Kurumunun rakamlarıyla değerlendirilir. Bugüne kadar, hükümetin yetkili bakanlarının, Sayın Başbakanın yaptığı değerlendirmeler bu çerçevededir.

Türkiye İstatistik Kurumunun rakamlarına baktığımızda, durum şudur: 2005 yılının üçüncü dönemi -yani, eylül ayı sonu- itibariyle, işsizlik oranı Türkiye'de yüzde 9,4'tür; bir önceki yılın, yani, 2004 yılının eylül ayı itibariyle de yüzde 9,5'tir. Yani, binde 1 oranında bir azalma vardır; ancak, gerçek duruma baktığımızda, bu binde 1 oranındaki azalmanın dahi gerçekçi olmadığını görüyoruz. Şöyle: Bir kere, bu dönemde, nüfus, 1 050 000 kişi artmış; 1 yılda,

nüfus, 1 050 000 kişi artmış. Çalışma çağına giren 15 yaş ve üstü nüfus 994 000 kişi artıyor; yani, o da 1 000 000'a yakın artıyor; ama, buna rağmen, Türkiye İstatistik Kurumu diyor ki: "İşgücü arzı, yani, çalışmak isteyen kişi sayısında 46 000 kişi azalma var." Yani 2004 yılının eylül ayında 25 265 000 kişiymiş çalışmak isteyen kişi, bu sayı 46 000 kişi azalarak 2005 yılının eylül ayında 25 219 000 kişiye inmiş.

Değerli arkadaşlar, nüfus ve çalışabilir nüfus sayısı 1 000 000 kişi artarken çalışmak isteyen sayısında 46 000 kişinin azalması mümkün müdür; mümkün değildir değerli arkadaşlar. İşte, işgücüne katılma oranının düşmesi dediğimiz olay budur. Bakın, 2004 yılının eylül ayında işgücüne katılma oranı yüzde 50,6 iken, 2005 yılının eylül ayında yüzde 49'a düşmüştür. Yani, nüfus artıyor; ama, insanlar iş aramıyor, evinde oturuyor. Bu, o anlama gelir. Doğru değildir. Ben, bu değerli arkadaşımıza, Sosyal Sigortalar Kurumunun kayıtlarına değil, Türkiye İstatistik Kurumunun kayıtlarına, rakamlarına, bu belirttiğim yöntemle bakmasını öneririm. Bir de, şunu öneririm:

Değerli arkadaşlar, bunun en iyi yolu, vatandaşa sormaktır; yani, işsizlik azalıyor mu azalmıyor mu?.. Ben, Karadeniz'e gittiğimde, muhtelif yerlerde çeşitli geziler yaptığımda, kahvelere girdiğimde, üniversite mezunlarının kahvelerde olduğunu görüyorum, lise mezunu olup üniversiteye giremeyen gençlerimizin kahvelerde olduğunu görüyorum. Sayın Başbakan bile demedi mi "bizim en başarısız olduğumuz konu işsizliktir; istihdamı bir türlü artıramadık."

Değerli arkadaşlar, durum budur. İşsizlikte herhangi bir iyileşme yoktur. Esasen, yürütülen ekonomik politikaların işsizlikte bir azalma sağlaması mümkün değildir. Bunu, o arkadaşımızın yaptığı gibi, işsizlik bütün dünyanın sorunu, Almanya'da bile işsizlik oranı yüzde 10'dur diyerek geçiştirmek, ertelemek mümkün değildir. Onun yerine, gelin, yürütmekte olduğumuz ekonomik politikaya bakalım.

Şimdi, bütçe kanununun bu maddesi, devlet borçlarına ilişkin bazı hükümleri düzenliyor ve hükümetimiz, sürekli olarak, borç stokunun, Türkiye'nin borçlarının azaldığını söylüyor.

Bir kere, Türkiye'nin borç stokunu değerlendirirken, Türk Lirasının durumuna bakmak lazım değerli arkadaşlarım. Türk Lirası değerli mi, yani, dolar ucuz mu, döviz kuru düşük mü; önce buna bakmak gerekir. Bunu doğru bir şekilde tespit edersek, borç stokunu da, Türkiye'nin borçlarının yapısını ve gelecekte nereye doğru gittiğini de doğru değerlendirmiş oluruz. Bu konu çok önemli; çünkü, şu an ekonominin iyi gibi gözüken göstergeleri, çok büyük ölçüde değerli Türk Lirasına, yani, ucuz dolara dayanmaktadır. Bu denge değiştiği zaman, bu kur değiştiği zaman, birçok denge yerinden oynamaktadır.

Bakın, bunları birkaç rakamla sizlere açıklamaya çalışacağım. Hazine Müsteşarlığı bütçesi üzerinde yaptığım değerlendirmede, Türk Lirasının değerlenmesinden, yani, ucuz dolardan ekonomide hangi sorunlar doğduğunu ifade etmeye çalışmıştım. Cevap olarak, Hazine Müsteşarlığından sorumlu Sayın Bakanımız "Türk Lirasının değerli olmasından neden gocunuyorsunuz" demişti.

Şimdi, Merkez Bankasının rakamlarına bakalım değerli arkadaşlarım. Merkez Bankasının internet sayfasına baktığınızda, Türk Lirasının, TÜFE endeksiyle yüzde 70 oranında değerlendiğini görüyoruz. Bu değerlenmenin yüzde 35,8'i, Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidar olduğu Aralık 2002'den bugüne kadardır. Niyet mektubuna bakıyoruz; hükümetin

IMF'ye vermiş olduğu son niyet mektubunda "Türk Lirasının değerli olmasından neden gocunuyorsunuz" diyen Sayın Bakanın imzasının olduğu mektupta da "cari işlemler açığının artmasında, güçlü sermaye girişleri ve sonuç olarak ortaya çıkan Türk Lirasının değerli konumunun da payı vardır" cümlesi yer almaktadır. Yani, Sayın Bakan, atmış olduğu imzayla, esasen, Türk Lirasının değerli olduğunu kabul etmiş.

Şimdi, Sayın Bakan, muhtemelen ya Merkez Bankası rakamlarına bakmamıştır ya da imzalamış olduğu niyet mektubunda neyin yazdığının farkında değil. Ben, Sayın Bakanın, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda doğruyu söylemediği gibi bir iddiada bulunmak istemiyorum; ama, niyet mektubu böyle. Sanıyorum, bu niyet mektubunu IMF yazmış olduğu için, Sayın Bakan buna dikkat etmemiş olduğu için, o şekilde imzalamış olduğu için, Türk Lirasının değerlenmesinden yapılan tespitin farkında değil.

Değerli arkadaşlar, peki, Türk Lirasının değerli olması ne anlama geliyor; yani, döviz ucuzsa, Türk Lirası ona göre değerli ise, hakikaten bu iyi midir kötü müdür, buna bakalım.

Değerli arkadaşlar, hepimizin bildiği gibi, ucuz döviz ithalatı artırıyor, artan ithalat Türkiye'de birçok işyerinin kapanmasına neden oluyor. Kumaş üreten fabrika, artık, kumaşı, Uzakdoğu'da, Çin'de üretiyor. O nedenle, Türkiye'deki iplik fabrikası veya o kumaşı üreten fabrika kapanıyor. İthalat, sadece ihracattan değil, üretimden de hızlı bir şekilde artıyor. O nedenle, bu büyüme istihdam yaratmıyor, işsizlik yaratıyor. Bu ithalatın artma nedeni, dövizin ucuz olması değerli arkadaşlar. İthalatın ihracatı karşılama oranı, 2001 krizinden sonra en düşük seviyesine bu sene inmiştir. Bu senenin ağustos ve ekim ayları, 2001 krizinden sonraki en düşük düzeydir.

Peki, Sayın Bakan, Hazine'den sorumlu Bakanımız, değerli Türk Lirasından, ucuz dövizden neden mutlu acaba? Ben mutlu olduğumu düşünüyorum; mutlu. Neden mutlu; çünkü, borç stokunun, borç mevcudunun millî gelire oranı düşüyor. Neden düşüyor; çünkü, borçlarımız içerisinde, dışborçlar zaten dövizli, artı, içborcun bir bölümü dövizli veya dövize endekli, bunların Türk Lirası karşılığı düştüğü için millî gelire oranı düşüyor bizim borçlarımızın. Sayın Bakan bundan dolayı mutlu olmalı diye düşünüyorum. O nedenle, bizi, Türk Lirasının değerli olmasından gocunmakla suçluyor.

Şimdi, bakın, rakamları çıkardım, rakamlar burada: Net kamu borcunun gayri safî millî hâsılaya oranı 2001'de yüzde 90,5; 2002'de 78,6; 2004'de yüzde 63,5'a iniyor; 2005'te de yüzde 60'ın altına ineceğini Sayın Maliye Bakanımız burada birkaç kez ifade ettiler. Ancak, 60'a indiğini kabul edecek olursak 2005 sonu itibarıyla; yani, 2001'den, 2005'e kadar yaklaşık 30 puanın üzerinde bir düşüş var net kamu borcunun stokunun millî gelire oranında; ancak, bunun çok önemli bir kısmı, üçte 2'lik bir kısmı, bu 30 puanın yaklaşık 22 puanı Türk Lirasının değerli olmasından kaynaklanıyor değerli arkadaşlar. Türk Lirasının değerini yerli yerine oturttüğünüzde, bu borç stoku, dönüp 2002 yılı düzeyine çıkıyor değerli arkadaşlar. Bizim ekonomimizin önündeki en büyük risk budur; hükümetin görmek istemediği, ısrarla hatırlatmak istememize rağmen görmek istemediği risk budur. Bu riskin, bakın, içborçtaki yansımaları ben size söyleyeyim: Türkiye, Hazinemiz, 2005 yılından itibaren borçlanmada politikasını değiştirdi; sabit faizli borçlanmaya ağırlık verirken, 2005'ten itibaren değişken faizli borçlanmaya ağırlık verdi. Neden; vadeyi uzatamıyor bir türlü. Vadenin uzaması için bir

şekilde kur riskini, piyasada oluşacak faiz riskini Hazinesinin üstlenmesi lazım; onu yaptı. Ne yaptı; değişken faizli borçlanmaya ağırlık verdi.

Bakın, sabit faizli borçların içborç stoku içindeki payı 2004'te yüzde 72,7 iken, bu rakam 2005 ekiminde yüzde 56,3'e düştü. Değişken faizler, yani, kur riskini ve faiz riskini Hazinesinin üstlendiği borçlanma kâğıtlarının miktarı da 2004 yılı sonunda yüzde 27,3 iken, 2005 ekiminde 43,7'ye çıktı.

Değerli arkadaşlar, bu sorunu görmek zorundayız. Bakın, sorunun göstergesi olacak bir veri daha size sunmak istiyorum: Döviz tevdiat hesaplarında hiçbir azalış yok. Vatandaş eğer bu politikaya güven duysaydı, dövizlerini bozdurup Türk Lirasına geçirdi. Rakamlar burada; Merkez Bankası rakamları, en son 9 Aralık itibariyle Merkez Bankasının internet sayfasında yer alan rakamlar. 2003 yılının Aralık ayında yurtiçi yerleşiklerin, yani, Türkiye'deki kişilerin döviz tevdiat hesaplarının tutarı 51 milyar dolarken, bu rakam 2005 Aralıkta, 9 Aralıkta, 58 milyar dolardır. 7 milyar dolar daha artmış. Programa henüz vatandaş güven duymuyor, zaten, güven duymadığını Hazine kabul ederek, değişken faizli borçlanmaya ağırlık vermek suretiyle borçlanmayı uzatmak istiyor.

Sayın Hazineden sorumlu Bakanımızın, hükümetimizin endişelenmediği, ama, bizim Türk ekonomisi adına endişelendiğimiz durum budur değerli arkadaşlar. Bu sorunu hükümet görmek zorundadır. 2000 yılında da böyleydi. Bu sorun o zaman da vardı, o zaman da görülmedi. O zaman da cari açık sorunu vardı; ama, canlı ekonomi, iç talebin yüksek olması, bugünkü gibi konuta büyük bir talep var, iç talep çeşitli alanlarda yüksek, tüketici kredileri arttı; bu, hükümetlerin gerçeği görmesini engelleyen sanal bir ortam yaratıyor. Bugünkü ortam, değerli Türk Lirasının, düşük kurun, yani, ucuz doların yaratmış olduğu sanal bir iyileşme ortamıdır.

MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Antalya) - O zaman sabit kur politikası vardı, şimdi yok.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Bakın, Çin üzerinde Amerika Birleşik Devletlerinin çok uzun yıllar baskısı oldu: Parayı, yuani değerli tut, biraz değerlendire. Neden; Çin'in parası değerli olursa, Amerika dışticaret açığı azalacak. Çin üzerine çok uzun zaman baskı yaptı, Çin buna direndi. Yani, Hazineden sorumlu Bakanımıza, mutlaka, bürokratları anlatıyordur, değerli Türk Lirasının zararlarını. Merkez Bankası sayfasına koymuş, niyet mektubuna bir şekilde girmiş; ama, Hazineden sorumlu Bakanımız ekonominin bu temel sorunuyla ilgilenmek yerine polemik yapmakla meşgul maalesef değerli arkadaşlar.

Millî gelirdeki rakam nedir? Bundan dolayı hükümetimiz mutlu değerli Türk Lirasından; çünkü, millî gelirdeki rakam, seneye 5 216 dolar olacak diyor bakanlarımız. Sayın Maliye Bakanımız da burada ifade ettiler; kişi başına düşen millî gelirde, 2005 yılında 4 964 doları yakaladık, 2006 yılında 5 216 dolara çıkıyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu da bir kur aldatmacasıdır. Değerli Türk Lirasının etkisini yok ettiğimizde, durum tamamen tersine dönüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Hamzaçebi, lütfen, tamamlayabilir misiniz.

Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan, toparlıyorum.

Sabit fiyatlarla millî gelir nedir diye baktığımızda, 1998 yılında, Türkiye'nin kişi başına düşen millî geliri 3 156 dolardır; 2005 yılında bu 3 401 dolara çıkmış; 2006'da da bunun 3 527 dolar olması öngörülüyor. Niyet mektubuyla, Merkez Bankasının rakamlarıyla Türk Lirasının değerli olduğunu kabul eden hükümetin, kişi başına düşen millî gelir rakamlarını da sabit fiyatlarla açıklaması gerekir; doğrusu budur değerli arkadaşlar.

Enflasyon hedeflemesine geçti Merkez Bankamız; ama, bunun önündeki en büyük engeller bunlardır, bu saydığım konulardır. Yüksek borç stokumuz; ucuz kur nedeniyle, düşük kur nedeniyle düşük gözüküyor. Yine, ertelenen zamlar; hükümet, birçok zammı ertelemektedir, biriktirmektedir. Biz, tabii ki, zam yapsın demiyoruz; ancak, bu da bir psikolojik rahatlık sağlama adına katlanılan bir durumdur. Bunun da yine bu sanal ortamda bir katkısı olduğunu ifade etmeliyim.

En son olarak size bir rakam vermek istiyorum, uygulanan ekonomik politikanın gelir dağılımını ne kadar bozduğunu göstermek açısından. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun rakamlarıdır; miktarı 10 000 Yeni Türk Lirasına kadar olan hesaplarda, Aralık 2002'den Eylül 2005'e kadar 5 katrilyon liralık bir azalma vardır. Küçük tasarruf sahibi, tasarrufunu harcayarak ayakta kalmaya çalışmıştır. Miktarı 1 000 000 Yeni Türk Lirası veya 1 trilyon Türk Lirasının üzerinde olan hesapların miktarında ise 18 katrilyon liralık veya 18 milyar Yeni Türk Liralık bir artış vardır değerli arkadaşlar. Bu program, gelir dağılımını bozmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Küçük tasarruf sahibi, yoksul vatandaşımız program karşısında ezilirken, yine, daha varlıklı kesimlerimiz, bu program nedeniyle gelirlerini, varlıklarını daha da artırmaktadırlar.

Sözlerimi burada bitiriyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.